

Thuế, do dân tình nguyện đóng góp để dùng cho những việc ích chung, chứ không phải vì những lợi ích cá nhân; đó là một khái niệm “mười m” vào đầu thế kỷ 18.

Benjamin Franklin

Một nhân vật tiêu biểu cho tinh thần dân Mỹ thời lập quốc là Benjamin Franklin. Ông nổi tiếng trên thế giới vì góp công vào những phát minh như đèn điếu, cột thu lôi, kính lúp, kính viễn vọng, vân vân. Những Ben Franklin còn đưa ra và thực hiện những sáng kiến giúp cho xã hội chung quanh, khi ông lập ra rớt nhieu học để mở trường học, xây dựng trường học cho những người nghèo, lập đền thờ, lập đền thờ, vân vân. Ông đã viết những công chúng đóng góp tiền để làm đèn điếu, thuê người quét đường, lát gạch đường đi, đào rãnh thoát nước, những việc ích công mà chính quyền thu của vua nước Anh lúc đó chưa làm. Ben Franklin nhận thấy các con đường quanh chợ mở cửa đường và trường, những mùa khô thì bị đói, mùa mưa thì ngập lụt, xe ngựa đi qua bị lầy thành bãi bùn lầy. Ông viết trên báo thuyết phục những người, chứ một quãng đường để cho đi đá. Ông lập viết trên báo của ông và vận thành thành lập đi phát tiền nhà, để người nghèo đóng góp để thuê một người đi quét dọn bụi đất và bị bị hai lần một tuần, tiền công của ông (sixpence) một tháng. Các gia đình hai bên đường phải đóng tiền trả công người quét. Dân dân thành phố ai cũng đồng ý với những người đóng góp tiền nguyện đó, sau đó để cho hóa, gọi là đóng thuế.

Thuế, do dân tình nguyện đóng góp để dùng cho những việc ích chung, chứ không phải vì những lợi ích cá nhân; đó là một khái niệm “mười m” vào đầu thế kỷ 18. Benjamin Franklin cũng là một người đầu tiên nêu ý kiến người giàu phải đóng thuế nhiều hơn người nghèo. Lý do, vì họ được hưởng lợi ích nhiều hơn do các dịch vụ xã hội mang lại. Khoảng năm 1737 khi Franklin 31 tuổi, thành phố Philadelphia có một người phải thay phiên nhau gác đêm canh phòng trạm công, cùng với ông công nhân sát (constable). Nhiều người dân không muốn gác đêm thì nộp 6 shillings cho ông constable một năm; trên nguyên tắc để ông ta thuê người khác gác thay; còn để ông bị túi, và như một nhút. Số tiền 6 shillings đó cũng trở thành một thuế. Benjamin Franklin đã viết một bài nêu ý kiến rằng việc bắt mọi gia đình phải đóng 6 shillings như nhau là không công bằng. “Một bà góa nghèo, mà tài sản của bà được công nhân gác đêm vào không quá 50 pounds, bà cũng phải đóng thuế bằng một người giàu có, với hàng hóa trong tiệm trị giá hàng ngàn pounds!” Đáng lẽ người giàu phải đóng nhiều hơn! Khi nêu lên ý kiến rằng

Benjamin Franklin nghĩ gì về Thuế

Tác Giả: Ngô Nhân Dũng

Thứ Năm, 22 Tháng 9 Năm 2011 07:07

người giàu để các học sinh nghèo nhận được những cơ hội cạnh tranh giành cho nên phải đóng góp nhiều hơn, Ben Franklin đã đưa ra một khái niệm mới về công bằng xã hội. Mà lúc đó, chính ông cũng thuộc loại người giàu trong thành phố.

Ben Franklin đã trình bày ý kiến táo bạo của mình về một “Câu Lạc Bộ Cùng Tiến Thiến” (club of mutual improvement) đặt tên là JUNTO mà ông cùng mấy người bạn hiểu học lập ra; mấy người đồng ý thu phí thay đổi. Họ chuyển bản ý kiến đó đưa cho các câu lạc bộ (club) khác trong thành phố, cũng được nhiều người đồng ý, và mở cuộc vận động. Phải mấy năm sau, chính quy định mới được sự thuận theo quan niệm mới đồng người giàu đóng góp nhiều hơn người nghèo. Đây là một khái niệm mới về công bằng xã hội, mà Ben Franklin là một người đầu tiên có vẻ. Gần đây, mấy người giàu như những người Pháp tháng Tám năm 2011 mới công bố một bức thư tình nguyện đóng thêm thuế “phần trăm” để giúp ngân sách chính phủ duy trì hoạt động. Họ cũng nêu ra ý kiến như người Ben Franklin đã viết từ hơn 2 thế kỷ trước: “Chúng tôi ý thức rằng mình đã được hưởng lợi rất nhiều (pleinement bénéficié trong nguyên văn) nhờ mô hình và khung cảnh (kinh tế) Pháp và Âu Châu ... và chúng tôi muốn đóng góp để báo ơn (mô hình đó).”

Benjamin Franklin xuất thân rất nghèo, cha là dân lao động, bạn học của Anh sang Mỹ tìm kiếm do tin người giàu từ năm 1682. Ông sinh 17 đứa con, Ben sinh năm 1706, sau còn thêm 2 em gái. Năm lên 8 tuổi Ben mới được đi học, lên 10 phải bỏ học để giúp cha trong nghề làm nến, rồi đi tiếp nghề thợ in. Năm 17 tuổi bỏ nhà đi tìm lập nghiệp ở Boston nhưng tới Philadelphia (đi bộ và đi thuê thuyền, mất hơn 10 ngày). Nhờ nghề khi ngoài 30 tuổi, ông đã khá giả, làm chủ một nhà in, một tờ báo, là một người giàu có đưa vào trong thành phố.

Khi tham gia Nghị viện của “Tân” Pennsylvania (thời đó chưa gọi là bang), Ben Franklin lại cùng các nghị viên khác chống một dự luật thuế của vận chuyển đường. Vì dự luật này bắt dân chúng đóng thêm thuế giúp cho đoàn quân hoàng gia đang được đưa đến để báo ơn tân, những lợi ích miễn cho các địa chủ, phần lớn những người bên Anh, không phải đóng. Nghị viện, đa số thuộc giáo phái Quaker, đã yêu cầu các địa chủ giàu có phải đóng góp cho công bằng. Vận chuyển đường không chịu, nghị viện bỏ phiếu bác bỏ dự luật. Cuối cùng, chính các địa chủ đành tự nguyện góp một số tiền lớn để dự luật được thông qua, nếu không thì ông vận chuyển đường sẽ không có tiền! Cuộc tranh luận về thuế đó kéo dài cả chục năm chưa chấm dứt, cho tới khi Ben Franklin được Nghị viện sang Anh thuyết phục và chính phủ hoàng gia và trợ cấp tiếp tục vận chuyển và luật sẽ được diễn ra địa chủ. Chúng ta biết rằng dân các thuộc địa Mỹ châu đã nổi lên chống vua Anh khi đưa ra cũng vì thuế. Họ nêu khẩu hiệu: Không có thuế thì không được đánh thuế dân!

Những nhà tư phú Pháp khi viết ý kiến tự nguyện đóng thêm thuế đã không nêu tên Ben

Cuộc suy thoái kinh tế, bắt đầu năm 2007, đã làm ngổ ngàng i Mĩ trung lưu nghèo đi. Lãi tức của dân Mĩ ở mức chính giữa, theo thống kê là Trung số, Median, vào năm 2010 là 49,445 đô la đã giảm hơn 2% so với năm trước, vì kinh tế xuống. Tính từ năm 1999 thì lãi tức chính giữa đã giảm một nửa 7%, xuống bằng mức năm 1996, khi ông Bill Clinton còn đang làm tổng thống.

Nhưng dân Mĩ vẫn có tinh thần lạc quan rất cao. Chính nhờ tinh thần Ben Franklin vẫn tồn tại ở nước Mĩ cho nên mới có nhiều chương trình xã hội giúp người gặp cảnh khó khăn. Nếu không nhờ lãnh các khoản trợ cấp thì sẽ có thêm 3.2 triệu người nữa rơi xuống tình trạng đói nghèo khổ. Nếu nước Mĩ không có chương trình Hộ trợ Xã hội (Social Security) thành lập từ thời Tổng thống Franklin Roosevelt, thì số người già nghèo khổ sẽ tăng lên gấp 5 lần!

Thanh niên khắp thế giới đều nên đọc cuốn tự truyện của Ben Franklin để thấy hình ảnh một con người đáng noi gương. Từ nhỏ ông đã tỏ ra lý tưởng như người luật sư theo đuổi. Cậu Ben còn làm việc; nhiều sáng kiến, phát minh; rèn luyện và vượt. Khi trở thành luôn luôn nghĩ cách vẫn để người bên bè lập các tổ chức công dân mới để giúp lẫn nhau; tham gia chính trị góp công soạn thảo bản hiến pháp Mĩ, đứng đầu là một nhà ngoại giao giỏi để các mối quan hệ tin cậy. Có lúc ông phải đeo quân hàm để đi tá điền chiêu mộ dân quân, lập thành lũy tự vệ cho chính mình, xây dựng xong thành thì trao quyền lại cho một sĩ quan chuyên nghiệp. Có lúc để các đồng nghiệp lên chức tổng thống, vì ông đứng đầu các biệt Franklin để các tình nguyện viên đứng đầu nhiệm vụ tình nguyện. Nhưng ông từ chối vì biệt có nhiệm vụ sĩ quan quen thuộc hơn mình. Suốt đời ông luôn luôn tìm cách và vẫn để người cộng đồng thi hành xã hội bằng các hình thức tự nguyện. Có thể nói ông là một người đầu tiên xây dựng xã hội công dân ở các thuộc địa Mĩ, một nền tảng của chế độ tự do dân chủ để các triết gia người Pháp de Tocqueville vào thế kỷ sau ca ngợi. Một con người như vậy mà bày giở trên thế giới người ta chỉ biết đến qua chân dung in trên tờ giấy bạc 100 đô la! Nếu thấy hình ông mà chỉ nghĩ đến tiền, không học được các phẩm giá của ông thì thật là uổng!